Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
פאנאט, מיטוואך אונד פרייטאג.

אונד קאסטעט
פיר עסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וויעהר.
האלביעהריג 5 " " " "
פיערטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וויעהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פיערטעליאהר 2 " " 75 " " " "

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאנוירען
אונד דער פרענומעראנדאנ-שפעדיטיאן
בעגינען מיט דעם פאסטאמט דעם
ערטעס בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אי
אי ע ס ט
אלט-נאסטע נו' 1.
וואהרן מאן אייך דיא פרענומעראנדאנדערן צו יעדען בעליעבען.

Nr. 146, אכטער יאהרגאנג. פעסט, מיטטוואך ד' טבת ה.ת'ר'ל'ז'. Pest, den 20. Dezember 1876.

דיא קאנפערענץ.

ביז יעטצט האבען אין קאנסטאנטינאפעל נור דיא פ א ר-קאנפערענצען שטאטטגעפונדען, אונד ערסט נעכסטען זאמסטאג ווירד דיא איינגעלייגטע מ א נ פ ע ר ע נ ץ בעגינגען, דער צוויעטע דער פ א ר-קאנפערענץ וואר, אין דען הייפט-פאנען אייגע פערשטערונגען אים אללגעמיינען צו ערצעלען, אדער ווענינסטענס צו יוססען, וויא יעדע מאכט איבער דיעזע אינטאלישע פאנע דענקט, אונד אב דיא פערשיעדענען מיינונגען זיך פעראייניגען לאססען. דיא הייפט-פעראזאן ביא דיעזען פ א ר-קאנפערענצען וואר אונד איזט דער עגלישע גענאנטע גראף פאן סאלסבורי. — עגלאנד איזט צום ערסטען מאל מיט דעם פראנע אייגער קאנפערענץ אייפנעטרעטען, אונד דער עגלישע גענאנטע קאם אלס פ ר ע ר ע נ ס-פערמיטטלער נאך קאנסטאנטינאפעל, מיט דער אייפנאבע דיא שטרייטיגען אנגלעגענהייטען צווישען דער טירקייא אונד רוסלאנד אויף פריעדליכע וויזע איינצוגלייכען.

ווירד נון דאס פ ר ע ד ע נ ס-ווערק דעס גראפען סאלסבורי גלינגען? אדער צייגט זיך ווענינסטענס דיא מאגליכקייט אייגער פ ר ע ד ר י כ ן פערשטענד-דיגונג צווישען דער טירקייא אונד רוסלאנד? — דאס זולד יעטצט עבען דיא הייפט-פראגען וואר-בער ווי דיא פערשיעדענ-אדמינסטראטיוגען צו האדען אונד צו ערוגען בעקאמען. דיא קאנסטאנטינאפעלער דעפעשען מעלדען פאר-ווארענד דאס אללערבעסטע, זיא האבען אבער דאס אנגלוק דאס איהנען קיינער גלויבט. — רוסלאנד איזט אין דיעזעם קריעגס-מאריש בעריידס זעהר פאר-גע-שרייטען, דיא ארמעע-בעוועגונגען קאסטען איהם שאן איבער 50 מילליאנען רובעל; עס ווערד דא-דער זעהר אינבעגריפפען, ווענן זיך דער רוסיש געזאנטע מיט נוכסם נאך הייז שיקען דיעסע. — רוסלאנד האט זיך אין דיעזע אנגעלעגענהייט צו ווייט איינגעלאסען, אונד שאן זייט עדליך פ ר ע ד ר ע ס עס, דאס איהם איינגע גענוגטהואונג איינע גענוגטהואונג געשעהן.

דאס מערקווירדיגסטע ביא דיעזער גאנצען געשיכטע בלייבט, דאס איסער דען בעטרעפפענדען דען פערשיעדענען אונד שטאאטס-מענגערן נאך גענאנד איבער דען וואהרען שטאנד דיעזער אנגלעגענהייט איפגעקלערט איזט, אונד דאס עבען דיעזע פאלטשען געהיימניס זיך זא לאנגע האלטען לאנגע, זולבסט דיא אמטליכען טעלעגראפפען דעפעשען זונד דא מעהר דאריבער בעריכטען, דיא וועלט אירגע צו פ ר ה ר ן, אלס דיא אייפערלע, דען, דא ווערדען דיא פערשיעדענא-ר ט ס ט ע ן, אונגלויבליכסטען וואהרהייטען, באלד הייסט עס, דאס דער רוסיש געזאנדטע נאך פ ר ע ד ר ע אלס דער עגלישע דיא; באלד הייסט עס, עס-טערריך-אונגארן גערע מיט רוסלאנד אונד ווערדע עבענפאללס ביא דער בעוועגונג דער נאר-ווייסטליכען טירקיען פראנגען מיטהעלפען; באלד הייסט עס ווייעדער, בסמארק ווערע דער בעסטע ווערע-וויסעסטע פ ר ע ד ר פאן עסטערריך-אונגארן, אונד ווערע זאגאר אים שטאנדע, זיך מיט רוסלאנד צו שלאגען, אים פאללע עס דיעזעם איינפאללען זאלהטע, דיעגם עסטערריכיסשען פ ר ע נ ד ע דיא מינדעסטע בעריידיגונג צוקאממען צו לאססען, דאנן קאממען ווערע עללעגלאנגע — אדער איינגעגליך מעסטע-לאנגע — דעפעשען מיט דער מעלדונג, דאס פ ר אנקרייך ג ע ג ע ן אונד איטאליען, דאס רוסלאנד איפטרעטען ווערדען: — ווייל דאבען עס דאהער בין יעטצט נוכ דער מיהע ווערטה געהאלטען, דיעזע אינזוגיגען דעפעשען מיטצוטהיילען.

דיא הייפט-פאדערונג רוסלאנדס וואר בין יעטצט דיא בעזעטצונג דער טירקישען נאך-ווייסטליכען פראווינצען אים דאדורך דיא טירקייא צור אינהאלטונג דער פערשפ-אבענען פערבעס-סערונגען צו צייגען — אונד נון ווירד יעטצט הייכער אללערליא גלייכליכעם אונד אינגלייכ-בעם געמעלדעט. באלד הייסט עס, רוסלאנד ווירד זיך אייך ציפ-יעדענשטעללען, ווענן אייגע גאנץ אינפאר-טייאישע מאכט מיט אידדער א ר מ ע ע דיעזע בעזעטצונג בעיערקשטעללען ווירד; באלד הייסט עס, דאס זיך רוסלאנד אייך שאן מיט אייגער שאנדארמען-בעזעטצונג בעגנגען לייעסע — אונד עגרליך דאמיט אייגע דעפעשע מיט דער מעלדונג, דאס זיך רוסלאנד אייך ציפ-יעדעגע-שטעללען לייעסע, ווענן מאן אין בידגאריען, באס-נען אונד דער הערצעגאווינא דאמיט גיבט-ערע אינזעטצען ווירדע, מאגליך, דאס גאר מאנגען אייגע דעפעשע דיא נאכריכט ברינגט, דאס רוסלאנד גאר 50 מילליאנען רובעל דער טירקייא צוצאהלען ווערדע דאמיט גיר אללעס בייס אלטען בלייבט, אונד דאמיט דיא דאטהאלונג אין דער טירקייא גיר ווייטער פאר-טגעגעגעלט ווערדען.

ענטווערדער — אדער! ענטווערדער ווייסען דיא הערען שטאאטס-מענגער זולבסט נוכ, וואראן דיא זונד, אונד וואס דיא יעטצט צו טהון האבען — אדער דיא ווגד אידדעס צוועלעס געוויא בעוויסט, אונד ווייאלען אבזיכטליך דורך זאלבע פערווירעגדען נאכריכטען דער וועלט זאגד אין דיא אייגען שטייען, דאמיט דיא אומא אינגע-שטאנדע אידדעס צוועלע ענטגעגענגעדען קאנ-נען. פיר אנס איזט עס דאהער בעססער, ווענן ווייר דיעזע, צוי אידדע-פ ר ה ר נ ן דעס פאללעס בע-עגנעטען נאכריכטען נאר נוכ בעאכטען אונד לעגטער דיא פאללגעמעטע טהאטאכע אבזארטען, אם עגדע ווירד יא דאס געדייגנס דאך הערוס-קאממען, אונד צוגלייכ מיט עס זיך יא צייגען אב ווייל דריעי אדער פ ר ע ר ן דאבען טהאטאכע איזט, דאס דיא געשעפפט- אונד האנדעלס-וועלט דען פ ר ע ר ע נ ס-דעפעשען דורכאוס דייגען גלייכען שענדען וויל, אללע אר טיקעל שטייגען, דאס אשיא שיעסס שנעלל אין דיא דאהע, ווערדענד ווייל דיא פאפיערע מיט גראסטער שנעלליגקייט פאללען.

דיא נייעסטען נאכריכטען מעלדען: ביא דען קאנסטאנטינאפעלער פאר-קאנפערענצען צייגט זיך יא אל דאס מאגליכיט אינער פערשטאנ-נונג צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד, נוכ אבער צווישען רוסלאנד אונד דער טירקייא. ענגלאנד אינגאטעפ וויל זיך בייס ענגלישען גענאנטען אינשטרוכטען אונד אידם מאנכעס גאנבעדען, דא-מיט גיר רוסלאנד ביא דיעזעם בריעגע געגען דיא טירקייא דייגען גענגער אן ענגלאנד דאבען זאלל. ענגגלאנד אינגאטעפ דאסט יעטצט אבזיכטליך דיא פערפאנדלונגען ביא דער קאנפערענץ זא רוהיג אונד זא לאנגזאם פערלייפען, דאמיט רוסלאנד אינצווישען צוי אויסרוסטונג אונד צוס שלאגפערטיגמאכען דייגער ארמעע צייט געווייגע, עס וויל ענגלייך דער וועלט צייגען, דאס רוסלאנד ביא דער קאנפערענץ זעהר גאנגעבען וואר, אונד דאס גיר דיא טירקישע הארטנעקיגקייט דען קריעג געוואלט-זאס הערטיבעשיאדען האט. — דאהער ווייל אייך קיינער גלייבען, דאס עס צו איינגעס רוסיש-טירקישען קריעגע נוכ קאממען ווירדע. — ווער דער מיינונג איזט, דאס רוסלאנד גיר דאהער זאל-כע אינגעהייער גראסען קריעגס-רוסטונגען מאכטע אם הייעמט דיא טירקייא אבצוטערקען, דער איررט זיך געוואלטיג. ווענגען איינגער אבשרעקונג אללין לאסט מאן זיך קיינע 50 מילליאנען רובעל קאסטען! ווייט מאנאטען הערדשט אין רוסלאנד דער גראסטע קריעגס-לערם, אונד אללע פ ר יי-דענס-פערזוכערונגען דער ווייעריגע פינדען ביא דען רוסען זעלבסט קיינען גלייבען. אין טהייל דער רוסישען ארמעע שטעהט בעריישט קאמפפ-געריסטעט אן דער גרענצע — אונד דיעזע ארמעע זאלל גין מיט נוכסט אונד ווערדע נוכסט אין דיא פ ר יי ע ל ד ע ן קאמפרגען צוריקקאמען? דיא מוסטען רוסישען גראפ-שטערטע זענדען אן דען קאיזער אדרעססען פיר דען קריעג, אין אללען רוסישען קוכען אונד מאגאסיען ווירדען געבעטע פיר דען באלדיגען ווייג דער רוסישען ארמעע אב-געהאלטען: — זאללען גון דיעזע אדרעססען אומזאנסט געזענדעט, אונד דיעזע געבעטע אומ-זאנסט אבגעהאלטען ווערדען? — דיא קריעגעריש-ערדע דעס רוסישען קאיזערס, דיא ער אונלעגנגסט אין מאסקי געהאלטען, איזט גאר נוכ פערהאללט — אונד עס איזט זאמיט קיין צווייפפעל מעהר, דאס אין רוסיש-טירקישער קריעג נוכ זא לייכט פערהינדערט ווערדען ווירד!

פערשיעדענע נייאנקייטען.

* (אין צווייטער בריעף קאשיוטה'ס.) ווא דיא צייטונגען מעלדען, דאס דער דעפיטירטע ערסט שומאנ גיערדענס אינגען בריעף פאן קאשיוטה ערהאלטען, דען ער דעמגעגסס פערא פפענטליכען ווירד. דיעסמאל שטעללט קאשיוטה גערادעו דיא פאדערונג אייפ, דאס אינזערע מאגאריע רוסלאנד זאפאדט דען קריעג ערקלערע, קאשיוטה זאגט: רוסלאנד האט שאן יעטצט דאס איבערגעווייכט אין גאנץ אייראפא. פאן דייגער איבערמאכט ווירד אבער אם מייסטען אינזערע מאגאריע בעדראהט, ווענן מאן עס גון צו, ווא רוסלאנד אייך געבעטע דער טירקייא בעזעטצט אונד אן זיך ריסט, זא קאנן מאן גייס זיין, דאס דיעזע אנגעהייער באלד אייך אינזערע מאגאריע דיא גלייכערע אים דעם לייבען ריסען ווערדע. יעטצט איזט דאהער דער גאנץ-נעטטע צייפפונקט, דאס עסטערריך-אונגארן אייפשטעהט, רוסלאנד איזט יעטצט מיט דער טירקייא אין אייגען הארטען קאמפפ פערווייקעלט, עס ווירד אונס דאהער לייכט מאגליך זיין, גענען דאסזעלבע אייגען קריעפטיגען שלאג צו פיהרען, אים עס פיר לעגגערע צייט צו שווענען. — זאלל דיעזער אינטעע-עסמאנטע בריעף ערשיינען, ווערדען ווייר דענזעלבען אייפפיהליגער מיטטהיילען.

* (אי ב ע ר דאס וואי ב ע ר - ג ע ז ע ט ץ) שרייבט דאס אונגארישע בלאטט „קלעל נעפע“, דאס דאסזעלבע פעללייכט גאר נוכ מעהר צור פערהאנדלונג געלאנגען ווערדע, עס זאגט פערנער: זעהען ווייר דאך איינמאל דיא אי-זאכען, „עסמאלב דער יאכער דא זעהר איבער-האנד ניממט! מאן קאנן דא 5 גרינדע אייפצעהלען

דיא טירקישע הארטנעקיגקייט דען קריעג געוואלט-זאס הערטיבעשיאדען האט. — דאהער ווייל אייך קיינער גלייבען, דאס עס צו איינגעס רוסיש-טירקישען קריעגע נוכ קאממען ווירדע. — ווער דער מיינונג איזט, דאס רוסלאנד גיר דאהער זאל-כע אינגעהייער גראסען קריעגס-רוסטונגען מאכטע אם הייעמט דיא טירקייא אבצוטערקען, דער איررט זיך געוואלטיג. ווענגען איינגער אבשרעקונג אללין לאסט מאן זיך קיינע 50 מילליאנען רובעל קאסטען! ווייט מאנאטען הערדשט אין רוסלאנד דער גראסטע קריעגס-לערם, אונד אללע פ ר יי-דענס-פערזוכערונגען דער ווייעריגע פינדען ביא דען רוסען זעלבסט קיינען גלייבען. אין טהייל דער רוסישען ארמעע שטעהט בעריישט קאמפפ-געריסטעט אן דער גרענצע — אונד דיעזע ארמעע זאלל גין מיט נוכסט אונד ווערדע נוכסט אין דיא פ ר יי ע ל ד ע ן קאמפרגען צוריקקאמען? דיא מוסטען רוסישען גראפ-שטערטע זענדען אן דען קאיזער אדרעססען פיר דען קריעג, אין אללען רוסישען קוכען אונד מאגאסיען ווירדען געבעטע פיר דען באלדיגען ווייג דער רוסישען ארמעע אב-געהאלטען: — זאללען גון דיעזע אדרעססען אומזאנסט געזענדעט, אונד דיעזע געבעטע אומ-זאנסט אבגעהאלטען ווערדען? — דיא קריעגעריש-ערדע דעס רוסישען קאיזערס, דיא ער אונלעגנגסט אין מאסקי געהאלטען, איזט גאר נוכ פערהאללט — אונד עס איזט זאמיט קיין צווייפפעל מעהר, דאס אין רוסיש-טירקישער קריעג נוכ זא לייכט פערהינדערט ווערדען ווירד!

מעלדונג, דאס פ ר אנקרייך ג ע ג ע ן אונד איטאליען, דאס רוסלאנד איפטרעטען ווערדען: — ווייל דאבען עס דאהער בין יעטצט נוכ דער מיהע ווערטה געהאלטען, דיעזע אינזוגיגען דעפעשען מיטצוטהיילען.

דיא הייפט-פאדערונג רוסלאנדס וואר בין יעטצט דיא בעזעטצונג דער טירקישען נאך-ווייסטליכען פראווינצען אים דאדורך דיא טירקייא צור אינהאלטונג דער פערשפ-אבענען פערבעס-סערונגען צו צייגען — אונד נון ווירד יעטצט הייכער אללערליא גלייכליכעם אונד אינגלייכ-בעם געמעלדעט. באלד הייסט עס, רוסלאנד ווייר-דע זיך אייך ציפ-יעדענשטעללען, ווענן אייגע גאנץ אינפאר-טייאישע מאכט מיט אידדער א ר מ ע ע דיעזע בעזעטצונג בעיערקשטעללען ווירד; באלד הייסט עס, דאס זיך רוסלאנד אייך שאן מיט אייגער שאנדארמען-בעזעטצונג בעגנגען לייעסע — אונד עגרליך דאמיט אייגע דעפעשע מיט דער מעלדונג, דאס זיך רוסלאנד אייך ציפ-יעדעגע-שטעללען לייעסע, ווענן מאן אין בידגאריען, באס-נען אונד דער הערצעגאווינא דאמיט גיבט-ערע אינזעטצען ווירדע, מאגליך, דאס גאר מאנ-גען אייגע דעפעשע דיא נאכריכט בריגגט, דאס רוסלאנד גאר 50 מילליאנען רובעל דער טירקייא צוצאהלען ווערדע דאמיט גיר אללעס בייס אלטען בלייבט, אונד דאמיט דיא דאטהאלונג אין דער טירקייא גיר ווייטער פאר-טגעגעגעלט ווערדען.

ענטווערדער — אדער! ענטווערדער ווייסען דיא הערען שטאאטס-מענגער זולבסט נוכ, וואראן דיא זונד, אונד וואס דיא יעטצט צו טהון האבען — אדער דיא ווגד אידדעס צוועלעס געוויא בעוויסט, אונד ווייאלען אבזיכטליך דורך זאלבע פערווירעגדען נאכריכטען דער וועלט זאגד אין דיא אייגען שטייען, דאמיט דיא אומא אינגע-שטאנדע אידדעס צוועלע ענטגעגענגעדען קאנ-נען. פיר אנס איזט עס דאהער בעססער, ווענן ווייר דיעזע, צוי אידדע-פ ר ה ר נ ן דעס פאללעס בע-עגנעטען נאכריכטען נאר נוכ בעאכטען אונד לעגטער דיא פאללגעמעטע טהאטאכע אבזארטען, אם עגדע ווירד יא דאס געדייגנס דאך הערוס-קאממען, אונד צוגלייכ מיט עס זיך יא צייגען אב ווייל דריעי אדער פ ר ע ר ן דאבען טהאטאכע איזט, דאס דיא געשעפפט- אונד האנדעלס-וועלט דען פ ר ע ר ע נ ס-דעפעשען דורכאוס דייגען גלייכען שענדען וויל, אללע אר טיקעל שטייגען, דאס אשיא שיעסס שנעלל אין דיא דאהע, ווערדענד ווייל דיא פאפיערע מיט גראסטער שנעלליגקייט פאללען.

דיא נייעסטען נאכריכטען מעלדען: ביא דען קאנסטאנטינאפעלער פאר-קאנפערענצען צייגט זיך יא אל דאס מאגליכיט אינער פערשטאנ-נונג צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד, נוכ אבער צווישען רוסלאנד אונד דער טירקייא. ענגגלאנד אינגאטעפ וויל זיך בייס ענגלישען גענאנטען אינשטרוכטען אונד אידם מאנכעס גאנבעדען, דא-מיט גיר רוסלאנד ביא דיעזעם בריעגע געגען דיא טירקייא דייגען גענגער אן ענגלאנד דאבען זאלל. ענגגלאנד אינגאטעפ דאסט יעטצט אבזיכטליך דיא פערפאנדלונגען ביא דער קאנפערענץ זא רוהיג אונד זא לאנגזאם פערלייפען, דאמיט רוסלאנד אינצווישען צוי אויסרוסטונג אונד צוס שלאגפערטיגמאכען דייגער ארמעע צייט געווייגע, עס וויל ענגלייך דער וועלט צייגען, דאס רוסלאנד ביא דער קאנפערענץ זעהר גאנגעבען וואר, אונד דאס גיר

דיא טירקישע הארטנעקיגקייט דען קריעג געוואלט-זאס הערטיבעשיאדען האט. — דאהער ווייל אייך קיינער גלייבען, דאס עס צו איינגעס רוסיש-טירקישען קריעגע נוכ קאממען ווירדע. — ווער דער מיינונג איזט, דאס רוסלאנד גיר דאהער זאל-כע אינגעהייער גראסען קריעגס-רוסטונגען מאכטע אם הייעמט דיא טירקייא אבצוטערקען, דער איررט זיך געוואלטיג. ווענגען איינגער אבשרעקונג אללין לאסט מאן זיך קיינע 50 מילליאנען רובעל קאסטען! ווייט מאנאטען הערדשט אין רוסלאנד דער גראסטע קריעגס-לערם, אונד אללע פ ר יי-דענס-פערזוכערונגען דער ווייעריגע פינדען ביא דען רוסען זעלבסט קיינען גלייבען. אין טהייל דער רוסישען ארמעע שטעהט בעריישט קאמפפ-געריסטעט אן דער גרענצע — אונד דיעזע ארמעע זאלל גין מיט נוכסט אונד ווערדע נוכסט אין דיא פ ר יי ע ל ד ע ן קאמפרגען צוריקקאמען? דיא מוסטען רוסישען גראפ-שטערטע זענדען אן דען קאיזער אדרעססען פיר דען קריעג, אין אללען רוסישען קוכען אונד מאגאסיען ווירדען געבעטע פיר דען באלדיגען ווייג דער רוסישען ארמעע אב-געהאלטען: — זאללען גון דיעזע אדרעססען אומזאנסט געזענדעט, אונד דיעזע געבעטע אומ-זאנסט אבגעהאלטען ווערדען? — דיא קריעגעריש-ערדע דעס רוסישען קאיזערס, דיא ער אונלעגנגסט אין מאסקי געהאלטען, איזט גאר נוכ פערהאללט — אונד עס איזט זאמיט קיין צווייפפעל מעהר, דאס אין רוסיש-טירקישער קריעג נוכ זא לייכט פערהינדערט ווערדען ווירד!

פערשיעדענע נייאנקייטען.

* (אין צווייטער בריעף קאשיוטה'ס.) ווא דיא צייטונגען מעלדען, דאס דער דעפיטירטע ערסט שומאנ גיערדענס אינגען בריעף פאן קאשיוטה ערהאלטען, דען ער דעמגעגסס פערא פפענטליכען ווירד. דיעסמאל שטעללט קאשיוטה גערادעו דיא פאדערונג אייפ, דאס אינזערע מאגאריע רוסלאנד זאפאדט דען קריעג ערקלערע, קאשיוטה זאגט: רוסלאנד האט שאן יעטצט דאס איבערגעווייכט אין גאנץ אייראפא. פאן דייגער איבערמאכט ווירד אבער אם מייסטען אינזערע מאגאריע בעדראהט, ווענן מאן עס גון צו, ווא רוסלאנד אייך געבעטע דער טירקייא בעזעטצט אונד אן זיך ריסט, זא קאנן מאן גייס זיין, דאס דיעזע אנגעהייער באלד אייך אינזערע מאגאריע דיא גלייכערע אים דעם לייבען ריסען ווערדע. יעטצט איזט דאהער דער גאנץ-נעטטע צייפפונקט, דאס עסטערריך-אונגארן אייפשטעהט, רוסלאנד איזט יעטצט מיט דער טירקייא אין אייגען הארטען קאמפפ פערווייקעלט, עס ווירד אונס דאהער לייכט מאגליך זיין, גענען דאסזעלבע אייגען קריעפטיגען שלאג צו פיהרען, אים עס פיר לעגגערע צייט צו שווענען. — זאלל דיעזער אינטעע-עסמאנטע בריעף ערשיינען, ווערדען ווייר דענזעלבען אייפפיהליגער מיטטהיילען.

* (אי ב ע ר דאס וואי ב ע ר - ג ע ז ע ט ץ) שרייבט דאס אונגארישע בלאטט „קלעל נעפע“, דאס דאסזעלבע פעללייכט גאר נוכ מעהר צור פערהאנדלונג געלאנגען ווערדע, עס זאגט פערנער: זעהען ווייר דאך איינמאל דיא אי-זאכען, „עסמאלב דער יאכער דא זעהר איבער-האנד ניממט! מאן קאנן דא 5 גרינדע אייפצעהלען

דייץ: „א, איך האבע מיך מיט נאשט געריזאהנט.“ ער שפּראך מיט זאלכער פּאסטינג, זא דייטליך אונד קלאר, דאס איהן יעדער דער אנוועזענדען געדענקען קאנגטע. — נאך אבגעגנדס ציפאר איזט איינע דעפעשע פאס איטאליעניישען איינוועטיגען מיניסטער אן דען איטאליעניישען געזאנדטען אין ווין איינגעטראפען, אין וועלכער דיעזער אנגע-וויעזען וואירדע, זיך פיר דיא פארדאנערונג פראנ-צעסקאנים צו פערוויעגדען. אבער דיא בעמיהונגען דעס איטאליעניישען געזאנדטען וואירען אומזאנסט. פראנצעסקאנים אונגליק וואר, דאס זיין זיינעס ווייב-מארדע וויעדער צוויא מארד-טהאטען אין ווין פארקאמען, מאן מיסטע גן דען הערען מאר-דערן ציינגען, דאס דיא טהאדעס-שטראפע דאך נאך ניכט אבגעשאפפט איזט.

* (דיא האנגוויר-אמטע.) אונ-זער האנייער-מיניסטער פערלאנגטע איינע נאכ-טראגס-פארדערונג פיר דיא האנייער - ארמעע אים בעטראג פאן 637,538 גולדען. דיעזע סיממע זאלל צו גראסערען איינסטיגונגען פערווענדעט ווערדען. דיעזע נאכטראגס-פארדערונג בעגרינדעט דער האנייער-מיניסטער מיט פאלגענדען וואָרטען: „דיא רעגיערונג האט בזהמר אללע ניכט זא זעהר נאטהווענדיגען איינגאבען פערמיעדען; אבער דיא אין דיעזעס יאהר אן אינזערע גרענצע פארגע-פאללענען עראייגנישסע, האבען עס אונס צו פפליכט געמאכט, איך פערזאנליכ פערזאמטייר-טונג מיט אללען מיטטעלן דאהין צו ווירקען, דאס דיא האנייער-ארמעע אים פאללע דער נאטה-ווענדיגקייט גיט געריסטעט אונד שלאגפערטיג דאשטעהט.

* (דיא גרייזענגע קאזערין פאן פראנקרייך.) אים ראם מעלדעט אייגע דעפעשע פאס 16-טען דעצעמבער פאלגענ-דעס: דער פאסט עמפפינג הייטע פארמיטטאגס דיא מאזעלן אייזענע אין לענגערער אייזענען, דיא מאזעלן ווער פאן דעם מארדינאל באגא-פארטע בעגלייטעט.

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע

קארן 2000 מעטער-צענטער 10,10—10,25 גולד.
האפער 8,20—8,25 גולד.
קוקורוץ אלטער 6,80 גולדען. — נייער 5,25—6,10 גולד.
נערסטע פיסטער 6,60—6,70 גול. מאלץ-וואאר 7,70—8,05 גולד.
הירזע 5,33—5,66 גולדען.
רעפס 16¾ גולד.
ווייצען פער פיס-יאהר 12,90—13 גולד.
קוקורוץ פער מאי - יוני 6,95—7 גולדען.
האפער פער פיס-יאהר 8,39—8,46 גולד.
מעהל-פרייזע (פער 100 קילאגראם זאמט זאק, פרייא אב פעסטע): נומ' 0: 25 גולד. 75 קר., נומ' 1, 25 גול. — קר., נו' 2: 24 גול. — קר., נו' 3: 23 גול. — קר. נו' 4: 22 גול. 50 קר., נו' 5: 20 גול. 75 קר., נו' 6: 19 גולד. 50 קר., נו' 7: 18 גול. — קר., נו' 8: 15 גול. 25 קר., נו' 8½ 13 גולד. — קר., פיינע קליע 4 גול. 50 קר., גראבע קליע 4 גולד. 20 קר.

הילזענפרוכטע: גראסע ווייסע באהנען ½10—11,50 גול., צווערגעל 12, ערבסען 8—12 גולד., גיע לינזען 8—12 גולד. — גרזעע מאהן 36 גול. בלויע 45 גולד. — הירזע-בריין 9,50—10 גולד. הירזע (פאלעש) 5,50—5,60 גול. לייגמאמען ½14—15 גולדען. האנפזאמען 10—12 גולד. פער 100 קילא. —

ערד-עפעל פרימא פער 100 קילאגראם 2,20—3 גולדען.

שפיריטוס גייע מעטהאדע אים קלייגען 34,50—34,75 גולדען. אלטע-מעטהאדע 38,17 גולדען פער 10000 ליטער-פערצענט.

אונשליט (חלב) 59—60 גול.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) מיטטעל 25 גולד.

צוועטשקען. באסנישע פאס - וואאר 25,90—26,50 גולדען.

האניג. נעלייטערטער 40,18—41,08 גול. וואכס-האניג 30,36 גולדען.

וואכס וואוניייר 139,28—142,86 גולד.

מאפפערן אונגאריש גייע פרימא וואאר 32—34 גולד. —

וויינשטיין 57—64,50 גולד.

נימסע אונגאריש 28—30 גולד.

ריבאל דאפפעלט-ראפפינירטעס ½50—51 גולד. פער 100 קילאגראם. —

קלעזאמען אונגאריש לוצערנע 86 גולד. פער 100 קילא. —

פעטראלעאום 43—44 גולד.

צוקער: ראפפינירטער 64—65, מיטטעלפיין 63 גול.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. ביא דעם אם 15-טען ד. מ. היער אבגעהאלטענען פעסטער וואכענ-מארקט וואירדען 2258 שטיק גראס- אונד קליינ-פיעה צו מארקט געבראכט. הייפאן וואירדען פערקייפט: 32 שטיק שטערע, פער שטיק פאן 80 — 130 גולדען. — 839 אכסען דאס מאל פאן 168—310 גולד. 601 קוהע דאס מאל פאן 128—205 גול. 100 מעלק-קוהע דאס שטיק פאן 65—160 גול., 35 שטיק בייפעל דאס מאל צו 115—234 גול., 179 שטיק קעלבער דאס שטיק פאן 10 — 29 גולד., 362 שטיק שאפע דאס מאל 8 — 17 גולד, פייטע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 48—51½ גולדען. קוה-פלייש 44 — 49 גולד., קאלב-פלייש 80 — 87 גולד. בייפעל-פלייש 40 — 43 גולד.

שאפפעללע, דייטשע-וואללינע 2,60—3,20 גולד, פער מאל. סערבישע אונד טירקישע 120 — 136 גולד. באנאטער אונד וואלאכישע 145—155 גול. באסנישע אונד קראאטישע 115—130 גולד. אללעס פער 102 שטיק.

לאמם-פעללע דייטשע-וואללינע 65—70 גולד. (פער 102 שטיק.)

הייטע ווייזע נאטעריע: פער 56 ק' אונגאריש קוה-הייטע 55—58 גול. אכסענהייטע טראקענע 56—60 גול. קאלבפעללע אהנע קאפפע 112—115 גול., מיט קאפפען 95—100 גולד. פער 56 קילא. (לאנד-וואארע אויט אום 5 — 10 גולדען בילליגער.) ראסהייטע ½5—½10 גול. פער פאאר.

לעדער, פפונדהייטע 19—22-קילא 98—100 גולד. אינגאמאל פערזעטצטע טערצען פאן 13—15-קילא 103—104 גולד. צווייטמאל פערזעטצטע טערצען 15—17 קילא 98—102 גולד. דריטמאל פערזעטצטע טערצען פאן 18—19 קילא 103 — 105 גולד. — פיינע קוה-הייטע בריינע 6 — 7 קילא 120—135 גולדען. פער 56 קילא.

קאלבלעדער, בריינעס פרימא 255 — 275 גולד, פער 56 קילא.

שאפוואללע וואירדען 2000 מעטער-צענטער פערקייפט. אונד צוואר: 360 מעטער-צטר' מיטטעל איינ-שוירען 92 — 10 גולד. 200 מעטר-צטר' גיעדער איינשוירען 88 גולד. 69 מטר-צטר' פעהלער-האפפע באשטקער איינשוירען צו 74—76 גולד. 150 מטר-צטר' רוסישע פערענאס 81—82 גולד. 1200 מעטר-צטר' רוסישע שווייסוואללע צו 57 — 58 גולד. 80 מטר-צטר' וויסע נעבירגס-צווייסווירען צו 95—96 גולד. 100 מעטר-צענטער קרימער שווייאללען 56 — 57 גולד. (אללעס פער 56 קילא.)

ווייגער פרייזע.

ריבאל ½53 גולדען, פער 100 קילא.
פעטראלעאום 44 גול. פער 100 ק'.
לייגאל ½40—41 גולד' פער 100 קילאגראם.
שפיריטוס 33·75 גולדען צו 10000 ליטער-פערצענט. —
רעפס קאהל 21—21,25 גולדען.
ווייצען פערקייפט וואירדען 15000 מעטערצטר. פייטע באנאטער 76—77-קילא 12,70—12,95 גולד' פער מעטער-צטר. —
קארן, נידער 70—72-קילאגראם 10,75—10,90 גולד' פער מעטער-צטר.
האפער אונגאריישער 8,35—8,60 גול' פער מעטער-צענטער. —
קוקורוץ באנאטער פער מעטערצטר 7,35—7,45 גולד. —
נערסטע פיסטער 6,20—6,40 גולד.
ווייצען-מעהל, נו' 0: 26,50—27,50 גול. נו' 1 24,20—25,70 גול., נו' 2: 23—24 גול. נו' 3: 18—19 גול' פער מעטער צטר.
קארן-מעהל, נו' 1: 19—20 גול. נו' 2: 17,10—18,10 גולדען פער מעטער-צטר.
הילזענפרוכטע: לינזען 20—26 גולדען. ערבסען 12—16 גולדען. באהנען 11—13 גולדען. (אללעס פער 100 קילא.)

לאמטא-ציעהונג פאם 16-טען דעצעמבער 1876.

אפען	69	68	46	15	48
לינץ	37	81	53	43	36
טריעסט	6	68	58	48	56

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בריי דיין.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	נייער באנאטער	פער הקטאליטער	פרוכטע	קוואלישע	פער הקטאליטער	פרוכטע	קוואלישע	פער הקטאליטער	פרוכטע	קוואלישע	פער הקטאליטער
—	—	—		—.——.—		קארן		72		10.40—10.20	
—	—	—		—.——.—		נערסטע מארע		62		8.45—6.95	
—	—	—		—.——.—		נערסטע פיסטער		62		6.85—6.35	
—	—	—		—.——.—		האפער		41		8.20—8.05	
—	—	—		—.——.—		קוקורוץ באנאטער				6.10—6 —	
—	—	—		—.——.—		אנדערע		73		5.90—5.55	
—	—	—		—.——.—		הירזע				5.95—5.45	
—	פייס	74·6		12.30—12.45		ווייצען	פער פיס-יאהר			12.90	
—	—	75·5		12.55—12.70		קארן				—.—	
—	—	76·4		12.80—12.90		קוקורוץ				—.—	
—	—	77·3		12.90—13.05		נערסטע				6.95—	
—	—	78·3		13.10—13.20		האפער				8.39—	
—	—	79·2		13.25—13.35						—.—	
—	—	80·1		—.——.—						—.—	
—	בוחמער באנאטער	74·6		11.10—11.80							
—	—	75·5		11.9—12.10							
—	—	76·4		12.25—12.40							
—	—	77·3		12.50—12.60							
—	—	78·3		12.70—12.80							
—	—	79·2		12.85—12.95							
—	—	80·1		—.——.—							
—	ווייצענבוירגער	74·6		12.35—12.45							
—	—	75·5		12.55—12.75							
—	—	76·4		12.80—12.90							
—	—	77·3		12.95—13.10							
—	—	78·3		13.15—13.25							
—	—	79·2		13.30—13.40							

נאללען-מעהל

נומער 0		25·75
„ 1		26 —
„ 2		24 —
„ 3		23 —
„ 4		22·50
„ 5		20·75
„ 6		19·50
„ 7		18 —
„ 8		15·25
„ 8¹		13 —
שפיריטוס: אלטע מעטהאדע פריפרעטע		37·40
„ נייע „		33 —

טורז-טאבעללע פאם 16. דעצעמבער

געלד-קורז

	קר' אל.
ווינער-אגיו	117·50
דוקאטען	6·03
ספעציעל-אגיו-ריישען 8 גולדען נאר-	
שטיק 20 פראנק)	10·14
נאפאלעאנדאר	10·14
אינגלישע זובעראנען	12·45
20 מארקשטיק	12·45
פאריזער זובעל	1·53

ראאזע.

1839-ער ראאזענוויר-ראאז נאנאצ	— 261
רעסטע	— 261
1854-ער 4 פערצענטיגע שפאאנס-ראאז	104·90
1860-ער „ „ נאנאצ	109·25
רעסטע „ „	— 118
1864-ער ראאז צו 100 גולדען	— 129
רעסטע „ „	128·50
ראאז רוסלאנדישע	24·25
פרעמען-ראאז	11·75
פרעמען-ראאז	— 163
באדאר-ראאז צו 10 גולדען	— 31
ראנגיר-אפפעלטס מארגס-ראאז	— 92
אנגלענדער ראאז	18·75
בעלגישע „ צו 10 גולדען	14·25
דאנאטער „ „ 20 „	14·50
אפנער „ „ 40 „	29·25
מארגס „ „ 40 „	30·75
וויאנאסלאוער „ „ 10 „	13·50
מאלדאראער „ „ 40 „	— 13

לאאזע.

ראצענבוירגער לאאז צו 20 גולדען	16·25
פפ. נזנגאוער „ „ 40 „	35·50
מאאנגולדער „ „ 20 „	18·75
אייזענבאהן „ „ 100 „	118 —
דעסאער „ „ 50 „	60·25
וואלדשטיין „ „ 20 „	23·75
אינגלישע „ „ 20 „	25 —
אונגאריש פרעמדלאאז צו 100 גולד.	68·50
רעסאר צו 50 גולדען	68·50
ווינער לאאז	93·75

וועכסל-אפזיצע.

אונגאריש גיריראנדאפזיצען	73·30
פרעמדער-באנאטער	71 —
ווינענגריעש	71·75
באלגריעש	82·50
בוכארעסט	81 —
אונגאריש אייזענבאהן-אקציען	97·75
ווייצבקעס-אדלאיענס-אדרינאצאנען	71·50
פפאלזישע דער אונגאריש נאציאנאל-	
רוס צו 5 אינגאלד פרעמיע	85·25
דער אונגאריש נאציאנאל באנק צו	
5 אינגאלד פרעמיע	78·25
דער אונגאריש אדלעיענס-אדרינאצאנען-	
אנשאפע צו 5 אינ. אינגאלד פרע-	81 —
מיע	—
רעסאר צו 5 פרעמיע	—
דער פרעמדר באנאטער-לאאז	85 —

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakt eur M REIS

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

טע גלייכבערעכטיגונג ערהיעלטען. — אלליין דיא פייהייט איז ניכט איממער גענוג. מאן מוס דעם אינטערעסאנטן געזעצגעבונג אונד דאהער האלב צו־גרונדע גענאנגענען מאנגע עכסט איינע אינטער־שטעלונג בעטען, דאמיט ער דיעזע פייהייט ווירק־ליך געניעסען קאנגע. דיעזע אינשטיטוציאן דאס זיך אין דאס דער עריעהונגס פערפאהרען געזעללשאפט דער בריהעליכקייט, דען ווידען געגענאכבער גע־שטעלט, עס איז דעם איין שטרעבען, ייעלכעס דיא פאללסטע אנערקענונג פערדיענט!

(אייגע סינגאנגאנגע אין בא־לאטאנ־פירר.) אין דעם באדע־אינטע באלאטאנ־פירר, ייא אללע יאמעער צאהלרייכע אינדאליטישע מיר־נאסטע זיך אינפינדען, פערמל־טע עס בזיהער אן איינער סינאנאנע, עס יאהנען אים אכטע יאהל איינע ווידע, דאר דייבסטען דיא מיטטער דערזעלבען צום אייפבייג איינער עגט־שפערבענדען סינאנאנע בייא ייעטעם נוכט אים. דער באדע־אט גערעכט אינגעטריר דער נייסט־ליכסטיגע אים נאהע גערעגענען טיהאט. דער די־רעקטאר דעם באדעם מאכטע גן דיא עריהנונג נייסטליכקייט, אלס גרונד־הערשאפט, איז דיע־זען מאנגעל אינפערקוואם. דיא נייסטליכקייט בע־אללטע זיך גן, צום בייספיל דער אינרכטונג אי־נער סינאנאגע פיר דיא אינדאליטישען מיר־נאסטע אין גרונד־שטוק נעכסט איינעם עגטשפערבענדען געבייט צו שענקען. — אללדינגס מאכטע אין פייריל, אבער דורכאוס נוכט אינפאללגער. דיא נייסטליכקייט צו טיהאט פערטשטעהט עבען דעכט נוכ איהר געשעפט. דיא ייס, דאס אין פאלגע דער אינפיהרונג איינער עגטשפערבענדען סינא־נאגע אין באלאטאנ־פירר דיעזער באדע־אט נאך מעהר אינדאליטישע מיר־נאסטע אן זיך צוצי־הען ייעהרע, ייאס נאטירליך דיא פאכט־סיטטע פיר דיעס ייעלט־ביר־הייטטע באד ייעגעטליך ע ר ה א ה ע ן מיססע, גן ווירד אים אבער אים באלאטאנ־פירער בעריכטעט, דאס דיא נייסטליכ־ייט גנעמעהר אין אינער פערלענגערונג זיך בע־פיהרעט. דיא ייעגיגען ווידען אין באלאטאנ־פירער בוילדען נעמליך צוייא אפארטיגן: איינע נעבאלאנגע אונד איינע אינטאראנסע. דיא נעבאלאנגע אפארטיגע ווייל בייא דער נייסטליכקייט דאדורך, דאס אין מאדערנער באהנ־שטעמפעל איינגעריכטעט ייערדע, דיא דיא מיססען ווידשען מיר־נאסטע גע־באלאנגען זיך. דיא אינטאראנסע אפארטיגע פערדיענט אין דער נייסטליכקייט ווייטע אין אנדערע בייא דער נייסטליכקייט אין גנוזיך אין. דאס דיא סינאנאנע יא נאך אלט־דייטעלערע ווייזע איינגעריכטעט ייערדע, דיא דיא מיססען אינטאראנסען דאבבענען אין אינגאדן אים זאמעער דיעזען באדע־אט בעזיכען. אים

געזוכע הייסט עס פערגעגע, דאס דיא נייסטליכקייט זיך דאדורך געפאסט מאכען מיססע, דאס מין אי־טהאראנסע איזראעליט מעהר נאך באלאטאנ־פירער האממען ווירד, אים פאללע דאזוגעבסט ווירקונג איין באהר־אינגען אין דאס דיא פייהייט ווירד אין באהר־אינגען אין דאס דיא נייסטליכקייט, דיא בזיהער פאן דען מעגליכקייטען אונד דער טרענגונג אינטער דען איזראעליטען קיינע אהנונג האטטע, פיהרטעט גן נאנגן ערגעס: דיא ייערדע דורך דאס געמאכטע גשעעגנ נוכט נעייגנען, אנדערען דעכט פיעל פער־לערען. דיא פיהרטעט: דורך איינען קאהר־טעמפעל דיא אינטאראנסען, דורך איינע סינאנאנע נאך אלטער מאדע הינגעגען דיא נעבאלאנגן צו פער־טייען, אם מערגייהרנסטען דערגיא אינטע אונד דיא נייסטליכקייט נוכט ייס ייאהרנ דער באהר־טעמפעל זיך איינערליך פאן דער אלטען סינא־נאנע אייגענטליך אינטערישיידעט. דער באהרע־דייטעקטאר, דער אין געשיפטער ווידע אינט, זאהל זיך דאהין ערקלערט האבען: דאס דיא שטעל־לנג: דעם אלטעמאנס דער הייפט־אינטערישער בוילדונג, אינטעם דער אכטעמאר אין דער סינא־נאנע אין דער מיטטע, אים מאדערנען טעמפעל הינגעגען אבען אן שטעהט. אין דעזיגעם אינ־נאיישעם בראבטט, דאס ייעגען ווייער געמייגען ווישעע אינבער דיא ווידען בעגאנגנ אינט; דער־ינבער פאללגעגע באהנפאפטע בעמערקונג: דיא נייסטליכקייט צו טיהאט אים ווידע אם געשיוי־טעטען טהון, אינען אלטעמאר מיט דאדורך אנפערטיגען צו דאססען. קאממען דיא אינטאר־דאסען אים בעזיהונג, דא שיעבען דיא אינהן נאך דער מ י ט ט ע: האממען ווייערע דיא נעבאלא־נגען אים בעזיהונג דא דאללען דיא דען אלטעמאר נאנגן געמיטהליך ווייערע נ א ר א ב ע ן. אייף דיעזע אינגאבע ווייע ווערע נוכט בלאס דיא טי־דאנגע נייסטליכקייט אים אינער אינגן פערגלי־גנגרייט געגרעטטעט, ואנדערן נאנגנען דיא פאר־טיא־שטייטיגטע אינטער דען ווידען דיא גולדליכסטע לאזונג פיהרען! — גן, ייס געשטע־הען, דאס דער אלטעמאר מיט דאדורך אייגע דעכט ווייטגיגע, ייען אייר עשיאם אבגעשטאנדע פערגרונג אזוס, ייענע צייטונגס־שרייבער ערגאר בעייגנען נוכט בלאס אייגע גרענצגלאזע באזוהרטיי; דאנדערן אייר אייגע אינגעגייערע אינייסטגרוטיי; ווענ ער גלייכס, דאס דער גראסע אמפפ אים הייטיגען ווידגנטהומע, בלאס אים דיא שטעללונג דעם אלטעמאנס זיך דערהט. עס איזט אם בעס־טען, ואדכע הייטע גאנגן אהנע אנשיאנט צו לאססען!

(דיינגערס־גאטטגאטטהאין מאנ־טעגגע גראנ.) אין דיעזעם קלייגען דאדגע איזט דיא הינגערס־גאטטגייגס נוכט עטוואס נייגס אדער זעלטענגס. דאס דאגר איזט זעהר געבירגיג אונד דירכאוס אינפיהרבאר. מאן פאגד עס דאהער שאן פאסט אלס גאטירליך, דאס דיא בעוואהנער דיעזעם קלייגען געבירגס־לאנדעס נור פאס „ייבע" לעבטען. דיא אינגליקליכע טהטייא איזט דיעבייא זעהר עמפפינדליך בעטראפפען. דיא מאגטעגגיגי־גער אבערפיעלען נעמליך דאס בעגאבבארטע טהטיגשע געבייט, ווייבטען אונד פרינדערטען, אונד בוילדעטען זא אייגען פארמליכען „ייב־שטאאט". אינדעם שטעהלט מאן אונד ווייבט מאן נוכט גער־גע פיר אנדערע. אינד דאס בראגטע גן איבער מאגטעגגיגיא איינע זעהר גראסע הינגערס־גאטטה. עס בעפינדען זיך געגייגייע אין מאן־טענגיגיא נוכט ווייגער אלס 3000 פלוטטלינגע אים באסגיגן אונד דער הערצעגאיינגא. דיעזע הא־בען גאטירליך אללעס, ווא דיא מוטגעבראכט האטטע, לענגסט אויפגעגעהרט. עס בעגאגן גן אינטער דען אינגליקליכען פלוטטלינגען דער זא־גגאגטע „הינגער־טופפס" צו ווייטען. טייזענדע ווא־רען דיא הינגערגאפפס. אינדערט אים דער „הונ־גער־טופפס" אייגע קראנקהייט, ייעלכע, ווענ דיא אינגמאל אין אייגעם לאנדע אופטרטט, אייך זאלכע דייטע הינאפפס, דיא אובער הינגער גאר גיע צו קלאגען האטטען. דיא מאגטעגגיגונגער מוסטען אלזא, צוי אינטערהיגונג דער געפיהרבטעטען קראנקהייט, איהר גערייבטעם גיט מיט דען פלוכט־הינגגן טהיילען, דא לאנגע נאך עטוואס דא ווא־גגנ אללעס אין אירדנונג. גן האבען אבער דיא פלוכטרגגע, דיא אינסבעזאנדערע מיט אייגעם גגיאלטגגן „אפפעטט" גגעגגעגט זיגד, דען לעטע־טען בוססען אופגעגעהרט, דער אין מאגטעגגיגא זיך בעפאגד. אים גאנגען לאנדע איזט טעהר מין שטיק רוד־פיעה צו פיגדען. אייך דיא מוסטען פפעדדע ווארדען בעייטס אבגעשלאכטעט אונד אופגעגגעסגן. רוסלאנד זאנדטע ווהל צוייא שיפ־פע מיט פרוכט. אללגן ווא זאלל הערזוהר אייגער גאנגען בעפאלקעגונג, דיא זיט ווא־בען הינגערגגע, גע־האפפען ווערדען. גן בעטעלן דיא מאגטעגגיגונגער אין דער גאנגען אומגגעגגדד, דאס מאן איהגען ווגגגסטעגגס דיא פרוכטלינגגע, פיר ווייכטע דיא אנ־מאלד זאהגען לאנגגן, אבגגרטגען מאגגע. אונד טראגגען דיעזעם אללגגעגגיגגען עלעגגדס, טראגגען דער אינערהאלטגגן הינגערס־גאטה איזט פרוכט גיכהאלטגגן פאן מאגטעגגגא גאר אוממער עגגס־שראפפגגן, דען הרגגג

לען: 1) ווייל ווי איינע ייִדישע שלעכטער יאהרע האטטען, וואהרוך איינע געלד-קלעממע איינטרעטען מוסטע; 2) דורך דען ליקסיס, דא פיעל געלד איין אינגעטצע זאכען פערשווענדעט ווירד; 3) דורך געוואנטע שפעקולאציאנען, וואהרוך פיעל געלד פערלארען געהט; 4) דורך דען געשעוועכטען קרעדיט אים אללגעמיינען, וואָאָן זאוואהל דער שטאאט, אום דער פייוואט-מאנן האט געטראָפען ווירד; 5) דורך דיא שאפר-קאסטען, דיעזע נעהמען נעמליך פיר האלבע פראצענטען געלדער איין, אום זעלבע פיר נאך האלבע פראצענטען ווייטער צו ליהען, זא ענטשטעהט דער וואכער. נון איזט עס אבער אָפען, דאס אללע ערווענטען 5 גרונדע דעם וואכערס דורך איין געזעטץ ווייטער אָפען ווענ-שאָפען לאסען. עס איזט דאהער בעססער, ווענן מאן אנשטאטט איינעס וואכער-געזעטצעס אונס איינע באנק פערשאָפען. דורך דיעזע ווירד דער קרעדיט פעסטגעסעטצט ווערדען. דער וואכער ווירד דאנן אָן זעלבסט שווינדען. — דאסזעלבע בלאטט ערצעהלט נאך פאָלגענדע קאמישע געשיכטע: אם פערגאנגענען זאמסטאג גלייכזעם אללעס, דאסס דאס וואכער-געזעטץ צור פערהאנדלונג געלאנגען ווערדע, צוויי ייִדען בעפאנדען זיך עבענאָללס אים ווייסטאגע, אים דער פערהאנדלונג דיעזעס געזעטצעס ביצי-וואהנען. אללס עס איילף איהר שלוג אונד מאן פאָם וואכער-געזעטצע נאך ניכטס האָרטע, דא צופפעט דער אלטערע ייִדע דען יונגערן אם האָקע אונד אנגעט: «וועהסט דו», שטאר ברידער, אן דיעזער שטעללע בעפאנד איך מיך צור צייט, אללס דיא סעמינאר-פראגע צור פערהאנדלונג געלאנגען זאָללען. וועהרענד דיא דעפוטירטען איהרע ערדען הייבלטען, בעטעטע איך אללער שטיללע צום לייבען גאָטט, דאס דער סעמינאר-ביא פערשאָבען ווערדען מאָגע. גאָטט האט מיין געבעט ערהאָרט. איך וועטצע בעטע איך אים שטיללען, דאסס דאס וואכער-געזעטצ פערשאָבען ווערדען מאָגע. נון איזט אונד נאָך איממער קיין וואכער-געזעטצ! איך האָפע, דאס גאָטט איך דיעסמאל מיינע שטיממע ערהאָרט האט! (מאן זעהט פאָן דיעזער ערציילונגע, דאסס דאס «ישרון» נעמען דיא ווערען איך ביא אונס נאָך איממער ניכט אנפיגערהאָרט האט.)

*(דאס נאמען מאהל דעם ייִדישען ווערטל מ-קאָנגרעסס.) דער פאריזער ייִדישע פעראין «כל ישראל חברים», דער בעקאנגלך פיר דען 12-טען דיעזעס אינען ייִדישען וועלט-קאָנגרעס נאך פאריז אינבעריפען האטטע, פעראנשטאלטעטע דען פערטרען נאסטען אם 14. דיעזעס איין הערליכעס נאסט-מאהל, וואָ עס

פאָלייטאָן.

דער שטערן-זוכער.

(29. פאָרטזעטצונג.)

«פיינען! (זאגט יענא) דיין נעזיכט בעגנעט וויא איין פייער. דוא ביזט פערווירט. אונד ווייסט ניכט, וואס דוא שפרעכסט. אין אונזערע פינסטערן צייט ניכט עס נאר קיין לאנד, וועלכעס פאָן דער אנגע דער פייוויי בעשיעגען איזט. דיא פינסטערע נאכט איזט נאָס. עס ווערדען נאך יאהר-הונדערט פאריזענדען, ביז עס מאנען אונד ביז דיא פייוויישס-אנגע אידיע שפאהלען צוגען ווייד. אי, אין דיעזען וועגען מאנען, דיא אד אין דער פעדערע צו בייגען. האבע איך אללעס ערפאהרען!»

«יענא! אינבעלעגען ניכט פיעל — אונד קאָמטע! מאן דארף ניכט אללעס מיט קאלטעס פערשאנדע אינבעלעגען, מאן מוס דיך אייך פאָם פעגעגען, ווענן עס נאך זא שווערליך איזט, לייכטען לאסען, אד ווייל אונד מיט מיר פיל פלייגען. דוא ווערסט אאלד עס ערפאהרען, דאס דער שפאנגיגע קאָנגרעסען, אויס עקעל אונד נידיגן פאָר דען נייוואהנען מחאאי ווייער עלטערן, ווייער ציינגפאָס עגנאנגע אי עבע אייגנער ערדען ווייל פערשווענדע ז מיר: פערלאסטע דיעזעס שווערע אונד אין דאנגע דייטען פפאָרדע אונד — נאָך דיעזע נאכט אאלד צו ״

״ פיר יענא איינע נאָכטע פערווען ניכט בעיישס אויך וויא דער

פיינען ליעבסטע יא קאָנגסטע וויא ווייע ליעבע דאך ניכט ערווערען. נאך איינגס לאנגען נעדאנקען-קאָפפפאָ אנגעהעטע זוא: «איך קאָנן ניכט מיט דיר פערטרעטען. ווענן איך מיין לעבען ווענן וויל. בייטע אונד נור דאס צו טהון, וואס שווערע מיינע גלייבענס-גענאָסען טהאטען. צום שווערען לאנגסט אונד מיך צור פאָמטע נאָנגע מאכען אונד אים אונגערסטען דעם הערצענס דיא פאָמטע ווייען בלייבען!»

«א מערכען, נעדענקע דער פאלגען דיעזער ווייגע ריגע: ווענן ווענסט דוא וויא נאך ניכט אין? — דוא ביזט פערווירט! אבער ווענן דוא אדס נאנגע אין דיעזע פלאכטער בלייבסט, ווענן שווינדע אים שווינדע, מאנ אום מאנ, יאהר אום יאהר אין דער שווערליכען, אייגאמדיגע אונד אייגאפרוכטיגע דיעזע מערכעס דאהין שלייכען; ווענן דוא דיינע ווענער אונד דיעבע, דיין אלטער אונד עדלע דיעזעלבען ווענן ווייסט; ווענן דיין הערץ צו שפרינגען ווערדען ווייל אונטער דעם בלייך דיעזער פינסטערן מיינען; ווענן אין דא שטעגליכע דיעפפהייט אייגעס פערווייסטען לעבענס ניכטס אייגע אבווענסגלונג בייגען, אלס אין לאנגעס פאסטען אונד אייגע שטרענגע בינדונג אונד קאָטייאנג: — דאנן אָ דאנן ווייל דיין הייסער פערלאנגען פאסטע ווערדען דורך דען פערצווייפלונגס-פאלגען נעדאנקען, דאס דוא ווערסט דאנן שווער ווערסט. דאס דוא אין דיעזעס אייגען קערפער עבעדיגען בינס. — דוא דונקסט פערלוירען, מיינע ליעבע צו דיר ווייל עבעגיא שווערע פערגעהען, דוא שווערע אונד וויא שווערליכ אייגע נעקאָפפען אייס; נין, יענא! אין, אלס ווענע פיינען האבע וואהל שאן אן פיעלען דאסען דעם האָפען נעפאלגען נעפאנדען;

ווענן איך אייגע ווייטע שלעכטער יאהרע האטטען, וואהרוך איינע געלד-קלעממע איינטרעטען מוסטע; 2) דורך דען ליקסיס, דא פיעל געלד איין אינגעטצע זאכען פערשווענדעט ווירד; 3) דורך געוואנטע שפעקולאציאנען, וואהרוך פיעל געלד פערלאָרען געהט; 4) דורך דען געשעוועכטען קרעדיט אים אללגעמיינען, וואָאָן זאוואהל דער שטאאט, אום דער פייוואט-מאנן האט געטראָפען ווירד; 5) דורך דיא שאפר-קאסטען, דיעזע נעהמען נעמליך פיר האלבע פראצענטען געלדער איין, אום זעלבע פיר נאך האלבע פראצענטען ווייטער צו ליהען, זא ענטשטעהט דער וואכער. נון איזט עס אבער אָפען, דאס אללע ערווענטען 5 גרונדע דעם וואכערס דורך איין געזעטץ ווייטער וועגען לאסען. עס איזט דאהער בעססער, ווענן מאן אנשטאטט איינעס וואכער-געזעטצעס אונס איינע באנק פערשאָפען. דורך דיעזע ווירד דער קרעדיט פעסטגעסעטצט ווערדען. דער וואכער ווירד דאנן אָן זעלבסט שווינדען. — דאסזעלבע בלאטט ערצעהלט נאך פאָלגענדע קאָמישע געשיכטע: אם פערגאנגענען זאמסטאג גלייכזעם אללעס, דאסס דאס וואכער-געזעטצ צור פערהאנדלונג געלאנגען ווערדע, צוויי ייִדען בעפאנדען זיך עבענאָללס אים ווייסטאגע, אים דער פערהאנדלונג דיעזעס געזעטצעס ביצי-וואהנען. אללס עס איילף איהר שלוג אונד מאן פאָם וואכער-געזעטצע נאך ניכטס האָרטע, דא צופפעט דער אלטערע ייִדע דען יונגערן אם האָקע אונד אנגעט: «וועהסט דוא, שטאר ברידער, אן דיעזער שטעללע בעפאנד איך מיך צור צייט, אללס דיא סעמינאר-פראגע צור פערהאנדלונג געלאנגען זאָללען. וועהרענד דיא דעפוטירטען איהרע ערדען הייבלטען, בעטעטע איך אן אללער שטיללע צום לייבען גאָטט, דאס דער סעמינאר-ביא פערשאָבען ווערדען מאָגע. גאָטט האט מיין געבעט ערהאָרט. איך וועטצע בעטע איך אים שטיללען, דאסס דאס וואכער-געזעטצ פערשאָבען ווערדען מאָגע. נון איזט 11 אוהר אונד נאָך איממער קיין וואכער-געזעטצ! איך האָפע, דאס גאָטט איך דיעסמאל מיינע שטיממע ערהאָרט האט!» (מאן זעהט פאָן דיעזער ערציילונגע, דאסס דאס «ישרון» נעמען דיא ווערען איך ביא אונס נאָך איממער ניכט אינגערהאָרט האט.)

*(דאס נאמען מאהל דעם ייִדישען מ-קאָנגרעסס.) דער פאריזער ייִדישע פעראין «כל ישראל חברים», דער בעקאנגלך פיר דען 12-טען דיעזעס אינען ייִדישען וועלט-קאָנגרעס נאך פאריז אינבעריפען האטטע, פעראנשטאלטעטע דען פערטרען נאסטען אם 14. דיעזעס איין הערליכעס נאסט-מאהל, וואָ עס

פיינען ליעבסטע יא קאָנגסטע וויא ווייע ליעבע דאך ניכט ערווערען. נאך איינגס לאנגען נעדאנקען-קאָפפפאָ אנגעהעטע זוא: «איך קאָנן ניכט מיט דיר פערטרעטען. ווענן איך מיין לעבען ווענן וויל. בייטע אונד נור דאס צו טהון, וואס שווערע מיינע גלייבענס-גענאָסען טהאטען. צום שווערען לאנגסט אונד מיך צור פאָמטע נאָנגע מאכען אונד אים אונגערסטען דעם הערצענס דיא פאָמטע ווייען בלייבען!»

«א מערכען, נעדענקע דער פאלגען דיעזער ווייגע ריגע: ווענן ווענסט דוא וויא נאך ניכט אין? — דוא ביזט פערווירט! אבער ווענן דוא אדס נאנגע אין דיעזע פלאכטער בלייבסט, ווענן שווינדע אים שווינדע, מאנ אום מאנ, יאהר אום יאהר אין דער שווערליכען, אייגאמדיגע אונד אייגאפרוכטיגע דיעזע מערכעס דאהין שלייכען; ווענן דוא דיינע ווענער אונד דיעבע, דיין אלטער אונד עדלע דיעזעלבען ווענן ווייסט; ווענן דיין הערץ צו שפרינגען ווערדען ווייל אונטער דעם בלייך דיעזער פינסטערן מיינען; ווענן אין דא שטעגליכע דיעפפהייט אייגעס פערווייסטען לעבענס ניכטס אייגע אבווענסגלונג בייגען, אלס אין לאנגעס פאסטען אונד אייגע שטרענגע בינדונג אונד קאָטייאנג: — דאנן אָ דאנן ווייל דיין הייסער פערלאנגען פאסטע ווערדען דורך דען פערצווייפלונגס-פאלגען נעדאנקען, דאס דוא ווערסט דאנן שווער ווערסט. דאס דוא אין דיעזעס אייגען קערפער עבעדיגען בינס. — דוא דונקסט פערלוירען, מיינע ליעבע צו דיר ווייל עבעגיא שווערע פערגעהען, דוא שווערע אונד וויא שווערליכ אייגע נעקאָפפען אייס; נין, יענא! אין, אלס ווענע פיינען האבע וואהל שאן אן פיעלען דאסען דעם האָפען נעפאלגען נעפאנדען;

ווענן איך אייגע ווייטע שלעכטער יאהרע האטטען, וואהרוך איינע געלד-קלעממע איינטרעטען מוסטע; 2) דורך דען ליקסיס, דא פיעל געלד איין אינגעטצע זאכען פערשווענדעט ווירד; 3) דורך געוואנטע שפעקולאציאנען, וואהרוך פיעל געלד פערלאָרען געהט; 4) דורך דען געשעוועכטען קרעדיט אים אללגעמיינען, וואָאָן זאוואהל דער שטאאט, אום דער פייוואט-מאנן האט געטראָפען ווירד; 5) דורך דיא שאפר-קאסטען, דיעזע נעהמען נעמליך פיר האלבע פראצענטען געלדער איין, אום זעלבע פיר נאך האלבע פראצענטען ווייטער צו ליהען, זא ענטשטעהט דער וואכער. נון איזט עס אבער אָפען, דאס אללע ערווענטען 5 גרונדע דעם וואכערס דורך איין געזעטץ ווייטער וועגען לאסען. עס איזט דאהער בעססער, ווענן מאן אנשטאטט איינעס וואכער-געזעטצעס אונס איינע באנק פערשאָפען. דורך דיעזע ווירד דער קרעדיט פעסטגעסעטצט ווערדען. דער וואכער ווירד דאנן אָן זעלבסט שווינדען. — דאסזעלבע בלאטט ערצעהלט נאך פאָלגענדע קאָמישע געשיכטע: אם פערגאנגענען זאמסטאג גלייכזעם אללעס, דאסס דאס וואכער-געזעטצ צור פערהאנדלונג געלאנגען ווערדע, צוויי ייִדען בעפאנדען זיך עבענאָללס אים ווייסטאגע, אים דער פערהאנדלונג דיעזעס געזעטצעס ביצי-וואהנען. אללס עס איילף איהר שלוג אונד מאן פאָם וואכער-געזעטצע נאך ניכטס האָרטע, דא צופפעט דער אלטערע ייִדע דען יונגערן אם האָקע אונד אנגעט: «וועהסט דוא, שטאר ברידער, אן דיעזער שטעללע בעפאנד איך מיך צור צייט, אללס דיא סעמינאר-פראגע צור פערהאנדלונג געלאנגען זאָללען. וועהרענד דיא דעפוטירטען איהרע ערדען הייבלטען, בעטעטע איך אן אללער שטיללע צום לייבען גאָטט, דאס דער סעמינאר-ביא פערשאָבען ווערדען מאָגע. גאָטט האט מיין געבעט ערהאָרט. איך וועטצע בעטע איך אים שטיללען, דאסס דאס וואכער-געזעטצ פערשאָבען ווערדען מאָגע. נון איזט 11 אוהר אונד נאָך איממער קיין וואכער-געזעטצ! איך האָפע, דאס גאָטט איך דיעסמאל מיינע שטיממע ערהאָרט האט!» (מאן זעהט פאָן דיעזער ערציילונגע, דאסס דאס «ישרון» נעמען דיא ווערען איך ביא אונס נאָך איממער ניכט אינגערהאָרט האט.)

*(דאס נאמען מאהל דעם ייִדישען מ-קאָנגרעסס.) דער פאריזער ייִדישע פעראין «כל ישראל חברים», דער בעקאנגלך פיר דען 12-טען דיעזעס אינען ייִדישען וועלט-קאָנגרעס נאך פאריז אינבעריפען האטטע, פעראנשטאלטעטע דען פערטרען נאסטען אם 14. דיעזעס איין הערליכעס נאסט-מאהל, וואָ עס

פאָלייטאָן.

דער שטערן-זוכער.

(29. פאָרטזעטצונג.)

«פיינען! (זאגט יענא) דיין נעזיכט בעגנעט וויא איין פייער. דוא ביזט פערווירט. אונד ווייסט ניכט, וואס דוא שפרעכסט. אין אונזערע פינסטערן צייט ניכט עס נאר קיין לאנד, וועלכעס פאָן דער אנגע דער פייוויי בעשיעגען איזט. דיא פינסטערע נאכט איזט נאָס. עס ווערדען נאך יאהר-הונדערט פאריזענדען, ביז עס מאנען אונד ביז דיא פייוויישס-אנגע אידיע שפאהלען צוגען ווייד. אי, אין דיעזען וועגען מאנען, דיא אד אין דער פעדערע צו בייגען. האבע איך אללעס ערפאהרען!»

«יענא! אינבעלעגען ניכט פיעל — אונד קאָמטע! מאן דארף ניכט אללעס מיט קאלטעס פערשאנדע אינבעלעגען, מאן מוס דיך אייך פאָם פעגעגען, ווענן עס נאך זא שווערליך איזט, לייכטען לאסען, אד ווייל אונד מיט מיר פיל פלייגען. דוא ווערסט אאלד עס ערפאהרען, דאס דער שפאנגיגע קאָנגרעסען, אויס עקעל אונד נידיגן פאָר דען נייוואהנען מחאאי ווייער עלטערן, ווייער ציינגפאָס עגנאנגע אי עבע אייגנער ערדען ווייל פערשווענדע ז מיר: פערלאסטע דיעזעס שווערע אונד אין דאנגע דייטען פפאָרדע אונד — נאָך דיעזע נאכט אאלד צו ״

״ פיר יענא איינע נאָכטע פערווען ניכט בעיישס אויך וויא דער

ווענן איך אייגע ווייטע שלעכטער יאהרע האטטען, וואהרוך איינע געלד-קלעממע איינטרעטען מוסטע; 2) דורך דען ליקסיס, דא פיעל געלד איין אינגעטצע זאכען פערשווענדעט ווירד; 3) דורך געוואנטע שפעקולאציאנען, וואהרוך פיעל געלד פערלאָרען געהט; 4) דורך דען געשעוועכטען קרעדיט אים אללגעמיינען, וואָאָן זאוואהל דער שטאאט, אום דער פייוואט-מאנן האט געטראָפען ווירד; 5) דורך דיא שאפר-קאסטען, דיעזע נעהמען נעמליך פיר האלבע פראצענטען געלדער איין, אום זעלבע פיר נאך האלבע פראצענטען ווייטער צו ליהען, זא ענטשטעהט דער וואכער. נון איזט עס אבער אָפען, דאס אללע ערווענטען 5 גרונדע דעם וואכערס דורך איין געזעטץ ווייטער וועגען לאסען. עס איזט דאהער בעססער, ווענן מאן אנשטאטט איינעס וואכער-געזעטצעס אונס איינע באנק פערשאָפען. דורך דיעזע ווירד דער קרעדיט פעסטגעסעטצט ווערדען. דער וואכער ווירד דאנן אָן זעלבסט שווינדען. — דאסזעלבע בלאטט ערצעהלט נאך פאָלגענדע קאָמישע געשיכטע: אם פערגאנגענען זאמסטאג גלייכזעם אללעס, דאסס דאס וואכער-געזעטצ צור פערהאנדלונג געלאנגען ווערדע, צוויי ייִדען בעפאנדען זיך עבענאָללס אים ווייסטאגע, אים דער פערהאנדלונג דיעזעס געזעטצעס ביצי-וואהנען. אללס עס איילף איהר שלוג אונד מאן פאָם וואכער-געזעטצע נאך ניכטס האָרטע, דא צופפעט דער אלטערע ייִדע דען יונגערן אם האָקע אונד אנגעט: «וועהסט דוא, שטאר ברידער, אן דיעזער שטעללע בעפאנד איך מיך צור צייט, אללס דיא סעמינאר-פראגע צור פערהאנדלונג געלאנגען זאָללען. וועהרענד דיא דעפוטירטען איהרע ערדען הייבלטען, בעטעטע איך אן אללער שטיללע צום לייבען גאָטט, דאס דער סעמינאר-ביא פערשאָבען ווערדען מאָגע. גאָטט האט מיין געבעט ערהאָרט. איך וועטצע בעטע איך אים שטיללען, דאסס דאס וואכער-געזעטצ פערשאָבען ווערדען מאָגע. נון איזט 11 אוהר אונד נאָך איממער קיין וואכער-געזעטצ! איך האָפע, דאס גאָטט איך דיעסמאל מיינע שטיממע ערהאָרט האט!» (מאן זעהט פאָן דיעזער ערציילונגע, דאסס דאס «ישרון» נעמען דיא ווערען איך ביא אונס נאָך איממער ניכט אינגערהאָרט האט.)

*(דאס נאמען מאהל דעם ייִדישען מ-קאָנגרעסס.) דער פאריזער ייִדישע פעראין «כל ישראל חברים», דער בעקאנגלך פיר דען 12-טען דיעזעס אינען ייִדישען וועלט-קאָנגרעס נאך פאריז אינבעריפען האטטע, פעראנשטאלטעטע דען פערטרען נאסטען אם 14. דיעזעס איין הערליכעס נאסט-מאהל, וואָ עס